

להלן נאומו של ח"כ אורי אבנרי בוויכוח שנערך על משרד המישפטים

גבירתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה. מהפכה גדולה עוברת ברגע זה על העולם. במזרח ומערב מתנופפים דגלי המרד של האינטליגנציה הצעירה — מהפכה נגד החברה הישנה, נגד חוקיה, נגד שופטיה ושוטריה. לכאורה זהו מרד מבולבל. הסטודנטים של צרפת מורדים בדהגול ובמפלגה הקומוניסטית, תחת דגלים אדומים ושחורים, על רקע התמונות של ציה גבארה.

בארצות-הברית, עריסת המרד הזה, קידשו הצעירים מלחמה על לינדון ג'ונסון ואלפי הפנטאגון; בפולין ובצ'כוסלובקיה הם קראו תגר על הבוסים של האוליגארכיה הקומוניסטית. בפראנקפורט הם לוחמים בחוקי-חירום, בברלין נגד המונפול של איל-עוונות שוביניסטי, בבלגראד נגד ערי-צות של שוטרים קומוניסטיים, באוקספורד נגד מסורות שאבד עליהן הכלת, ברומא נגד השלטון הישן. דגלים שונים, סימנות שונות, עמים שונים, לשונות שונות — ובכל זאת — דור אחד, מהפכה אחת, מטרה אחת.

נגד שלטון הדור הקשיש

באופן מודע או בלתי-מודע, בכיור או במעורפל — מבטאות את כל המרידות האלה את המרד של הדור הצעיר, ובראשו האינטליגנציה הצעירה, נגד המימסד הקיים בכל מקום, נגד שלטון הדור הקשיש, שרגליו עומדות על קרקע המציאות של המאה שעברה, וראשו מרחף בעננים של דוגמות ודוקטרינות שמקורן בימי מתושלח.

דור זה — דור ימי האבום, דור העידן הטכני-נולוגי, דור החברה התעשייתית ההמונית — דור זה מחפש פתרונות חדשים, מציאות חדשה, מישפטי-חיים חדש. הוא רוצה בצדק חברתי, ועל כן הוא מניף את המונותו של ציה גבארה — לא מפני שהיה קומוניסט דוקא, אלא מפני שהיה מוכן להקריב את חייו למען העשוקים.

פאריס: דגל אדום ובובה של שוטר

כמה זמן, כבוד היושבת-ראש, כמה זמן עוד יסבול אותם הדור הצעיר? שנה? שנתיים? שלוש שנים? הרי ההתפוצצות בוא תבוא, מוכרחה לבוא!

כמה זמן יסבול הדור הצעיר צביעות של חוקים חילוניים, באיצטלה של קדושה דתית — תוצאה של מיקח-ומכר, סחר-מכר של העסקנים החילוניים והדתיים של המימסד החוש הבריא של האדם הצעיר, בישראל ובכל מקום בעולם — אומר:

גבר כי יאהב אשה, זכותו לשאתה, זכותו הקיים עימה בית ומישפחה — בלי קשר ל-מוצא, ללאום, לדת, להשקפה. ושום חוק מי-חשכת ימייקדם המפריע להתקשרות אנושית פשוטה זו, המכריח הברי-נפס ערבי לנסוע לקפריסין כדי לשאת אשה עבריה*, לא יעמוד ולא יאריך ימים בדורנו!

גם מיבנה-השיפוט חייב להשתנות. ובמהרה. לא ייתכן כי אדם חפרי-ישע יעמוד מול מני-גנון אדיר של המדינה, ביומרה של התמודדות שווה בשווה.

השופט מלחי יכול היה להוציא למעלה ממאה-אלף לירות להגנתו מפני עליה — אך איך יעמוד בזה סתם יצחק יעקובוביץ או יוסף שרעבי?

מן הדין שמול המנגנון הגדול של התביעה הכללית יקום מנגנון מקביל, לא פחות גדול ומוכשר, של הסניגוריה הכללית — סניגוריה הממומנת על-ידי המדינה.

מה גם שאין כל חוק במדינה המפצה, בכל מיקרה, אדם שהאשם שלא בצדק, או שהחוק במצער מבלי שהועמד לדין.

להחליף דפוסים ישנים.

להחליף הנהגה ישנה!

כבוד היושבת-ראש, הסטודנטים הניפו גם את הדגל ה-שחור, דגל האנארכיזם. אולם הם רוצים בחברה אחרת.

גם אצלנו יקום הדור הצעיר!

הם רוצים בהיערכות חודשה לגמרי של היחסים בין הפרט והחברה, בין הפרט והמדינה. הם רוצים שסוף-סוף ית-גשם — יתגשם במציאות של יום-יום, לא רק בפראזות של פוליטיקאים — העקרונות שהמדינה קיימת אך ורק למען הפרט, ולא הפרט למען המדינה.

המדינה המספקת בטחון, רווחה, סדר וסעד — כן. המדינה כמכשיר-כפייה של ביוורוקי-ראטיה, שעוצמתה הולכת וגוברת משנה ל-שנה, המדינה כמכשיר-אנונימי הדורס את ה-יחיד — לא ולא.

טחנות-הצדק טחנות לאט, כפי שראינו במשפט מלחי. טחנות החתיקה טחנות לאט עוד יותר.

אבל לדור הצעיר אין זמן. הכשרון של חברה נבונה נמדד בכושרה להחליף בעוד מועד דפוס-סימ מיושנים, וגם הנהגות מיושנות.

יש ארצות בעולם, וביניהן ארצות-הברית, שבהן מתחיל המשפט להיות החלק המתקדם ביותר של המימסד. אם רוצים אנחנו כי ישראל של מחר תהיה בריאה, שהתמורה בה תבוא ללא אלימות וללא התפוצצות — הגיעה השעה שמשרד-המשפטים יזום רביזיה כללית במסד-החוק!

חנינה לאייבי נתן

תרשי לי, כבוד היושבת-ראש, להוסיף עוד הערה אחת. אתמול נכנס לבית-הסוהר אייבי נתן. תהיה הדיעה על מעשיו כאשר תהיה, לא יכול להיות ספק לגבי שני דברים: (א) שהאיש פעל בתום-לם; (ב) שבעולם מעוררת הידיעה על מאסרו של 'טייס-השלום' תמיחה, ומזיקה מאד לשמה הטוב של ישראל כמדינה שותרת-שלום. הגשתי בקשת-חנינה לשר-המשפטים, עבור נשיא המדינה, ואני מציע לשר-המשפטים ליוזם בעצמו הליכים של מתן חנינה לאייבי נתן.

* חבר-הכנסת עבד-אל-עזיז זועבי ממפ"ם.

עצם העובדה שבמלואת עשרים שנה לקיו-מה של מדינת-ישראל אין חוקה במדינה ה-זאת, שאין בה אפילו חוקי-יסוד המבטיחים את חרויות-האדם וזכויות הפרט — איפשרה, ומוסיפה לאפשר, למישטר הקשיש לחוקק חוקים, ולהשאיר חוקים, המעוררים התנגדות אינסטינקטיבית.

גבר כי יאהב אשה — זכותו לשאתה!

חוקי-החירום למיניהם, הסעיפים הדראקוניים בחוק בטחון המדינה, סעיפי סתימת-הפה ששרדו בחוק-השון-הרע, חוקי-המוסבים החדש שהונהג על שולחן-הכנסת, הסעיף האנטי-עיתונאי בחוקי-הממשלה — כל אלה סותרים את החוש הבריא של דור השואף לחופש.

נגד חוקים כאלה, נגד חוקים שאינם מגיעים לקרסוליהם של חוקים כאלה, יצאו הסטודנטים במדינתנו להפגין!

כמה זמן יתייחס הדור הצעיר בארץ באדישות לקיום מיבנה חוקי זה, המאפשר, להלכה, את הקמתה של דיק-טטורה חוקית בארץ?

כמה זמן עוד נותר לשרי-המשפטים לפרק את המיבנה הזה? כבוד השר, הבטחת לכנסת חוקי-יסוד חדשים, וברכנו אותך על כך, אך היכן הם?

היכן השינויים המפליגים בחוקי-החירום? ואם תבוא ותאמר — והרי זה קל לאמור — כי ישנו כיום מצב בטחוני חמור יותר, בגלל החוקת השטחים, ומצב זה מחייב חוקי-חירום חריפים, כי אז התשובה היא:

הדור הצעיר רוצה ביוזמת-שלום, רוצה ב-סדר תרון מעשי של בעיית ארץ-ישראל, ולא לאור רך ימים הוא יסתפק במריבות על שאיפה ל-שלום שאינן מלוות במעשים של שלום, בכשרון וביכולת של עשיית שלום. מחוקי החירום — לחוקי הכפייה הרומית.

הוא רוצה בחופש — ועל כן הוא מניף את הדגל האדום, זה הדגל הקלאסי של התקוממות נגד העריצות של מישטר קפוא ומאובן. הוא רוצה ביושר, ולכן הוא שורף את עיתוני המימסד בכל מקום, ומואס בנאומים של פוליטיקאים שובי-ניסטיים במערב וקומוניסטיים במזרח — שההבדל ביניהם קטן והולך, כיוון שכולם שייכים למימסד עולמי, המעוניין בשמירתו הסטטוס-קו.

והוא מפר את החוק — על הבאריקות של פאריס, באולמות האוניברסיטה של רומא, ברחובות ורשה. הוא מפר את החוק — מפני שהחוק הוא הביטוי העליון של המישטר, מכשיר-הכפייה שבאמצעותו שומר המיבנה הישן על שלטונו מול פני כל חידוש.

מרד הצעירים בארץ — בוא יבוא!

כבוד היושבת-ראש, מהפכה זו פסחה עד כה על ישראל. לא מפני שהנוער הישראלי שונה מעמיתו, ולא מפני שהוא אידיש או רדום. הנוער הישראלי חי במציאות של ארצו, והוא יודע כי הכבחת הבטחון והשגת השלום — קודמות לפתרון הבעיות הפנימיות.

על כן מרד הנוער בארץ לא פרץ — עדיין. הסטר-דנטים לא עלו על הבאריקות, האינטליגנציה הצעירה אינה מפרה את החוק.

אולם אל תהא לאיש אשלייה: זוהי דחייה, לא תרדמה. זוהי דחייה זמנית, דחייה שמקורה בחוש-האחריות. המרד הגדול בוא יבוא — אם לא היום אז מחר, אם לא מחר אז מחרתיים.

זה נוגע לממשלה כולה, ובמידה רבה גם למשרד-המשפטים. כי מי שרוצה למנוע את ההתפוצצות מחר — חייב לשנות את מיבנה המישטר, את מהות החוק — היום. המיבנה המישפטי חשור במדינה כיום יוצר מאות מוקדים למרד של הדור הצעיר מחר.

רי היה הרבה יותר צנוע מהתיאור של חבר-הכנסת אבנרי. הוא לא אמר שעקבו אחריו ימים ולילות. הוא אמר שבניגוד לכללי-הנימוס נכנסו לביתו כשנשק על אזורם, לא שהם הוציאו אותו או השתמשו בו. לא נהוג להיכנס לביתו של מארח, כאשר הנשק בידי-הם. זו היתה תלונתו.

אבל כשהיא באה, לא היה קיים החוק, ולא היתה קיימת התקנה, שלשהייה יותר ארוכה דרום אישור. תקנה זו הוצאה לאחר בואה של הקבוצה, היא הוצאה רטרואקטי-בית, וחברי-הקבוצה מילאו חוקים שאלון ובקשו שיכירו בהם בתור יושבי-קבע בחברון. הי-מימשל אישר את בקשתם, לפי החלטת-הממשלה. לומר, הם הגישו בקשה, והבקי-שה שלהם אושרה.

לחלק הראשון — נכון שכאשר הם באו, הם אמרו שבאו לחג-הפסח, אבל אז לא היתה שום תקנה המגבילה את משך השהות של אזרחי-ישראל בגדה.

דרישתנו, לצרף את יגאל ידין לועדה חד-שה שתבדוק את תוכנית סלילת-הכביש ב-עמק המצלבה בירושלים, השיב דיין לשאיל-תותינו על פרשת ההתנחלות' בחברון.

אורי אבנרי (שאלה נוספת): כבוד ה-שר, האם נכון שקבוצה זו שיקרה לשלטו-נית-צה"ל, כאשר באה לחברון? האם נכון שאמרה שהיא באה ל-48 שעות בלבד, ו-הפירה את התחייבותיה?

השר דיין: כאשר הקבוצה באה, היא אמרה שבה לחוג את חג-הפסח, אחר-כך נשארה, אם היא אמרה זאת על-ימנת להסעות או לא — אני איני בוחן כליות ולב.

אורי אבנרי